

J.E.F

De Wilde Noordzee

4DE, 5DE &
6DE LEERJAAR,
1STE
MIDDELBAAR

Noorwegen, Nederland, België VK
2025 — Duur: 89 min. — Vlaams
gesproken, zonder ondertitels
Regie: Mark Verkerk

De Wilde Noordzee

Doelgroep

4de, 5de & 6de lager onderwijs, 1ste middelbaar onderwijs

J'E.F met de klas

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. We dagen je als leerkracht uit om het medium film breed in je lessenpakket te integreren. We reiken je tools aan om je leerlingen de film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven. Naast deze lesmap hebben we nog meer in huis. Je vindt het overzicht achteraan in deze lesmap.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De lesmap wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst

Bij *De Wilde Noordzee* is een uitgebreide [afspeellijst](#) beschikbaar op YouTube met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad van de filmbespreking.

Pinterest

Neem er zeker ook het [prikbord op Pinterest](#) bij. Je vindt er tal van leuke, visuele en interessante beelden en elementen die je kan koppelen aan de bespreking.

Jouw mening telt

Laat ons weten wat je vindt van de inhoud van deze lesmap. Je kan [hier](#) een evaluatieformulier invullen.

De inhoud van deze lesmap is eigendom van J'E.F en mag enkel worden overgenomen en hergebruikt mits vermelding van J'E.F.

Filmfiche

Synopsis	3
Technische kaart	3
In de pers	3
Introfilm	3

Filmproductie

Een regisseur, een duiker & een wandelaar	4
Waar ligt de Noordzee?	5
Liefde voor de onderwaterwereld	6

Inhoudelijke info

Diep in de zee	8
Mens & natuur	9
Ecosystemen & biodiversiteit	11

Filmtechnische info

Blub blub onderwaterfilmen	13
Honderden uren beeld	14
Magische soundtrack	15

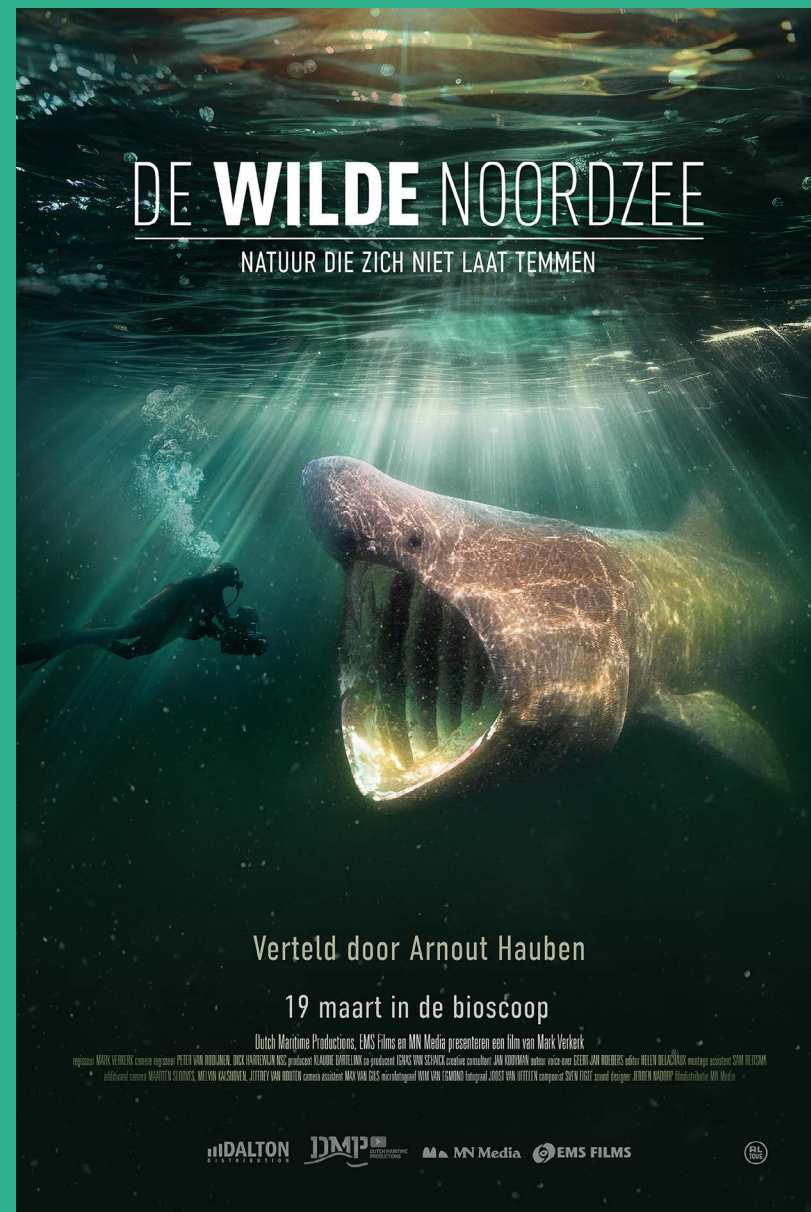
Pinterest

Bibliografie

Film- en gamewijsheid: het J'E.F model

Op zoek naar inspiratie?

Heb je een vraag of bedenking bij deze lesmap?
Stuur een mail naar info@jeugdfilm.be

Filmfiche

Synopsis

De meeste Vlamingen kennen de Noordzee alleen vanaf het strand. Filmmaker en onderwatercameraman Peter van Rodijnen neemt je mee op een avontuurlijke reis naar de wonderlijke wereld onder de zeespiegel, en toont de ongeremde natuurkrachten in volle glorie. Tegelijk laat hij zien hoe één van de drukste zeeën ter wereld én de natuur op gespannen voet staan. Van plankton tot reuzenhaaien, van zeehonden tot orka's en van de Hollandse kust tot de Noorse fjorden.

Knappe natuurdocumentaire, verteld door televisiemaker Arnout Hauben. De fascinerende, onontdekte onderwaterwereld en het verrassend rijke leven in de Noordzee stimuleren de verwondering bij je leerlingen. Gespreksstof genoeg om achteraf in de klas te praten over biologie, klimaatopwarming en de menselijke impact op het milieu.

Technische kaart

Een film van Mark Verkerk
Noorwegen, Nederland, België, Verenigd Koninkrijk, 2025, Duur:
89 minuten, Vlaams gesproken, zonder ondertitels

Scenario Mark Verkerk
Productie Klaudie Bartelink, Ignas van Schaick
Muziek Sven Figee
Camera Peter van Rodijnen, Dick Harrewijn
Montage Helen Delachaux
Cast Arnout Hauben (verteller), Peter van Rodijnen
Distributie Dalton

In de pers

“Het resultaat van de vele uren die van Rodijnen dobberend en filmend in de koude en troebele wateren van de Noordzee doorbracht, is een degelijke natuurfilm waarin ontmoetingen met reuzenhaaien, orka's en verrassend fotogeniek plankton indrukwekkende beelden opleveren.”
– Sam De Wilde, [De Standaard](#)

“Prachtige ode aan het onderwaterleven in het noordwesten van Europa. Je treft er weliswaar geen tropische koraalvissen, maar het leven blijkt er toch een stuk kleurrijker dan gedacht. Van de kleinste larven tot haaien en orka's: de film gunt talloze organismen een plek in de spotlights.” – Pauline Kleijer, [de Volkskrant](#)

“Zes jaar met engelengeduld geschoten filmmateriaal staan garant voor een prachtige kijkervaring van zowel de onderwaterwereld als de kusten waar deze aan grenst.”
– Dirk Sung van Aalsburg, [Filmtotaal](#)

Introfilm

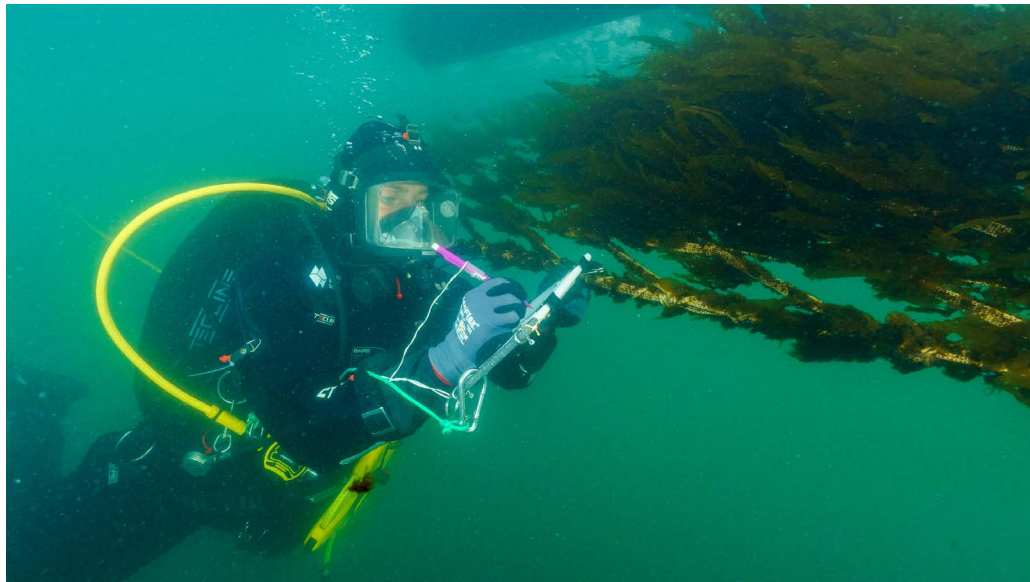
Bekijk zeker en vast [deze intro](#) voor je naar de film gaat. Dit filmpje wordt ook getoond in de cinema of het CC waar je de film met je klas gaat bekijken.

Een regisseur, een duiker & een wandelaar

Regisseur Mark Verkerk is in Nederland een bekende maker van natuurdocumentaires. Hij maakte eerder al onder andere [De nieuwe wildernis](#) (2013) en [De wilde stad](#) (2018), waar Peter van Rodijnen aan meewerkte als cameraman. Voor *De Wilde Noordzee* was Peter meer de aanvoerder, want hij heeft veel ervaring als duiker en onderwaterfilmer.

- ▶ [Bekijk de trailers van *De nieuwe wildernis* en *De wilde stad*, twee films van Mark Verkerk die gaan over wilde natuur op onverwachte plekken.](#)

Vragen voor de leerlingen

- # Zou je deze films ook willen zien?
- # Wist je dat er zoveel wilde natuur was in jouw nabije omgeving?
- # Waar is er natuur rond onze school? En welke natuur dan?

Als Vlaamse vertelstem van *De Wilde Noordzee* herken je misschien Arnout Hauben. Deze reportage- en televisiemaker heeft in ons land al heel wat programma's gemaakt, en wandelde zelfs met een filmcrew helemaal rond de Noordzee. Hij was dus de geknipte persoon om dit verhaal te vertellen.

- ▶ [In deze video](#) vertellen Peter van Rodijnen en Dick Harrewijn (die de bovenwaterscènes filmde) over hun werk als cameramannen voor *De Wilde Noordzee*.
- ▶ [In deze video](#) vertelt Arnout Hauben over zijn voice-over van de film die hij mocht inspreken. En in [deze video](#) zie je bloopers van tijdens zijn eigen opnames van het programma *Rond de Noordzee*.

Expert aan het woord

Je leerlingen brengen een live voice-over voor de klas, over een onderwerp waar ze van houden.

- ⊗ Zoek op YouTube een kort filmpje (max. 2 minuten) over een onderwerp waar jij gek op bent of veel over weet. Denk aan voetbal, dino's, gamen, dansen, dieren, natuur, koken of iets anders wat je interessant vindt!
- ⊗ Kijk het filmpje eerst helemaal en bedenk wat je wil vertellen. Kopieer niet gewoon de bestaande vertelstem, maar bedenk echt iets anders: uitleggen wat er gebeurt, leuke feitjes vertellen of doen alsof je een presentator of sportcommentator bent.
- ⊗ Schrijf of oefen een korte tekst die jij als voice-over kunt gebruiken tijdens het afspelen van het filmpje.
- ⊗ Je laat het filmpje aan de klas zien en doet live jouw voice-over terwijl het filmpje speelt.
  - ⦿ Praat duidelijk en enthousiast, begin met: "Hallo, ik ben... en dit filmpje gaat over...", gebruik woorden die jouw klasgenoten begrijpen.

Waar ligt de Noordzee?

In de film reist Peter van Rodijnen naar verschillende landen om er met ons in de Noordzee te duiken. De zee die aan België grenst, is de Noordzee, maar waar golft die nog allemaal?

De Noordzee is de zee tussen Noorwegen, Groot-Britannië, Frankrijk, België, Nederland, Duitsland en Denemarken. De noordgrens wordt gevormd door een denkbeeldige lijn tussen de Schotse Shetland- en Orkney eilanden en het Noorse vasteland. De zuidgrens van de Noordzee is de lijn tussen Calais in Frankrijk en Dover in Engeland.

 [Bekijk deze video](#) (Engelstalig) over de ligging van de Noordzee.

 Op [dit Pinterestbord](#) vind je afbeeldingen van de Noordzeekust in verschillende landen.

Vragen voor de leerlingen:

- # Kan je de landen opnoemen die aan de Noordzee liggen?
- # Heb je zelf ooit de Noordzee gezien of er misschien zelfs in gezwommen? Waar was dat?
- # Waarom denk je dat de Noordzee belangrijk is voor de landen eromheen?
- # Hoe zou de grens van een zee bepaald worden denk je?
check het antwoord [hier](#)
- # Aan welke andere zeeën of oceanen grenst de Noordzee?
antwoord: De Atlantische Oceaan
- # Als je in België aan het strand staat en recht vooruit zou kunnen kijken over de Noordzee, welk land zou je dan aan de overkant zien liggen?
- # Hoe diep denk je dat de Noordzee is?
antwoord: gemiddeld 94 meter

Filmlocatie zoeken met Google Earth

Waar een film zich afspeelt, is vaak een abstract gegeven. Vraag de kinderen uit de klas wat ze associëren met de Noordzee.

Via [Google Earth](#) (web - gratis) laat je daarna je leerlingen de landen en stranden opsporen en erheen 'vliegen'! Is het ver van hun huis of de school? Zijn ze er ooit geweest? Een uitgebreide uitleg van deze opdracht vind je in [dit document](#) met algemene werkvormen.

Liefde voor de onderwaterwereld

Peter van Rodijnen

Filmmaker en onderwatercameraman Peter van Rodijnen wil dat iedereen evenveel van de Noordzee houdt als hij. Hij gelooft er immers in dat je, als je van iets houdt, je het beter zal beschermen.

Aan het einde van de film duiken Nederlandse kinderen mee met hem de Noordzee in, en ze zijn erg enthousiast over het leven dat ze onder zich zien bewegen.

- [Bekijk deze video](#) over Peter van Rodijnen en de kinderen die met hem gingen duiken, en [deze video](#) met extra achtergrondinformatie.

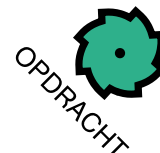

Vragen voor de leerlingen:

- # Zou jij weleens willen gaan duiken in de Noordzee of ergens anders? Waarom wel/niet?
- # Ga jij na het zien van de film extra nadenken over de bescherming van de Noordzee? Waarom wel/niet? Wat zou je kunnen doen om de zee te beschermen?
- # In het filmpje praat Peter heel enthousiast over de reuzenhaai. Kan je je herinneren hoe groot dit dier is (*zo groot als een stadsbus*)? Kende je dit dier al? Snap je waarom hij zo enthousiast is om het te kunnen filmen?
- # Een kind noemt de onderwaterwereld een soort 'ondergrondse stad' met krabbetjes en kwallen. Waarmee zou je het nog kunnen vergelijken volgens jou?

In het begin van *De Wilde Noordzee* kijkt de jonge Peter van Rodijnen naar een documentaire over de beroemde Franse onderzoeker en onderwaterfilmer Jacques-Yves Cousteau, zijn grote held. Misschien wordt Peter zelf wel zo'n inspirerend figuur voor een jongere generatie?

 [Herbekijk dit fragment.](#)

Een poster vol inspiratie

Je kent ze wel, die *inspirational posters* met een diepzinnige quote en een mooi natuurbeeld eronder. Je leerlingen gaan nu zelf zo'n poster maken om mensen te inspireren om meer van de zee te houden. Ze kiezen een citaat van Jacques-Yves Cousteau (of de laatste van Peter van Rodijnen), en maken er een mooie poster van. Dit kan met collage en op papier, of in [Canva](#) (web - gratis). Rechtenvrij beeldmateriaal vinden ze op websites zoals [Shutterstock](#), [Pexels](#) of [Artlist](#).

Mogelijke quotes:

- ⚙️ *"De beste manier om een vis te observeren, is door een vis te worden."* - Jacques Cousteau
- ⚙️ *"Als de zee je eenmaal betovert, houdt ze je voor altijd in haar net van verwondering."* - Jacques Cousteau
- ⚙️ *"Al het leven maakt deel uit van een complexe relatie waarin elk afhankelijk is van de andere."* - Jacques Cousteau
- ⚙️ *"Mensen beschermen alleen waar ze van houden."* - Peter van Rodijnen

De leerlingen kunnen online ook op zoek naar andere quotes van Cousteau.

- 📌 Kijk op [dit Pinterestbord](#) voor afbeeldingen van en over Jacques-Yves Cousteau, en op [dit bord](#) voor voorbeelden van *inspirational posters*.

Diep in de zee

De makers van *De Wilde Noordzee* bewijzen nog maar eens dat er onder het wateroppervlak een hele wereld bestaat die wij bijna nooit zien. Een wereld vol gekleurde vissen, dansende kwallen, grappige krabben en mysterieuze dieren. Ga met je leerlingen op uitstap naar de Noordzee. In het echt, met de expedities van [Explozee](#), bijvoorbeeld, of vanuit jullie klaslokaal, met de onderstaande opdrachten.

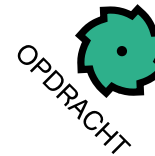
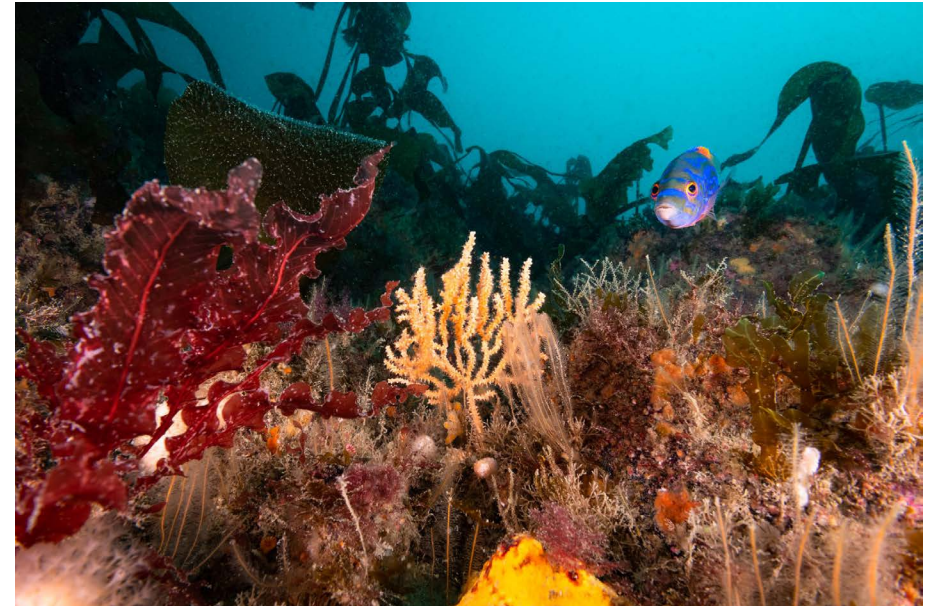
Ik kom uit de Noordzee en ik neem mee

Kunnen je leerlingen zich nog de verschillende dieren herinneren die in *De Wilde Noordzee* verschijnen, in en rond het water? Ga de klas rond, en laat de kinderen telkens zeggen wat ze gezien hebben, maar eerst herhalen wat hun voorgangers zeiden, zoals in het spelletje 'Ik ga op reis en ik neem mee'.

Schrijf ondertussen alle dieren die ze zeggen op het bord. Kunnen ze zich geen dieren meer herinneren? Planten, koralen en andere organismen tellen ook mee!

Gebruik eventueel deze video's van [WWF](#) en [Natuurpunt](#) om je geheugen op te frissen.

Noordzee memory

Per duo maken je leerlingen memorykaartjes om zo een reuze Noordzee memoryspel te creëren.

- ⊗ Kies per duo 5 tot 8 dieren of organismen uit de Noordzee en teken van elk dier twee kaartjes die bij elkaar horen.
  - ⊙ Op het ene kaartje komt een tekening (of foto) van het dier, op het andere kaartje komt de naam + een weetje (bijv. wat het eet, waar het leeft of iets bijzonders eraan).
  - ⊙ Voorbeelden van dieren of organismen: zeevonk, dwergvinvis, bultrug, platvis, rog, fuikhoorn, zandspiering, Jan van Gent, papegaaiduiker, mossel, zager, reuzenhaai, blauwvintonijn, makreel, zeekat, kwal, etc
- ⊗ Verzamel alle kaartjes en speel samen een groot Noordzee memory toernooi.

Zeespeurtocht

Je leerlingen gaan op onderzoeksmis­sie als zeebiologen in opleiding. Ze lossen vragen op over zeedieren en -organismen door informatie op te zoeken en samen te werken. Ze verdienen daarmee zeesterren.

- ⊗ Verdeel de klas in groepjes. Elke groepje is een team op missie in zee, en mag een grappige naam verzinnen voor zichzelf.
- ⊗ Het team trekt een weetjesvraag, zoekt het antwoord online op, en noteert het antwoord op het kaartje, mét de bron waar ze het antwoord vonden. Als ze klaar zijn, mogen ze een nieuwe vraag trekken. Mogelijke weetjesvragen om uit te knippen, vind je [hier](#).
- ⊗ De leerkracht (of een ander team) controleert of het antwoord klopt. Correct? Dan verdient het team een zeester.
- ⊗ Sommige kaartjes zijn 'bonuskaarten', met kleine opdrachten, zoals: Teken in 1 minuut een kwal!, Doe alsof je een zeekat bent: verander van kleur!, Bedenk een grappige naam voor een zee­komkommer.
- ⊗ Na 30-45 minuten tellen de teams hun stickers. Het team met de meeste zeesterren wint de Zilveren Duikbril (of een andere prijs).

De leerlingen vinden alvast meer info over de zee bij de [Rangerclub van WWF](#), [Onze Natuur](#) of [Ecomare](#).

- ⊗ Dit [Pinterestbord](#) bevat alvast wat inspiratie voor het mem­oryspel en de zeespeurtocht.

Mens & natuur

Zoals blijkt uit de film, heeft het ingrijpen van de mens een grote invloed op de Noordzee, het grootste natuurgebied van België en Nederland. Want de mens gebruikt de Noordzee steeds intensiever: we bouwen windmolens op zee, we vissen met grote netten, we varen er met grote vrachtschepen en ons veranderende klimaat zorgt voor opwarming van het zeewater.

Sommige veranderingen kunnen helpen, zoals windmolens die schuilplekken bieden voor vissen. Maar andere hebben grote gevolgen, zoals overbevissing of vervuiling door plastic en olie. Steeds moeten we onszelf de vraag stellen: hoe kunnen mens en natuur samen leven in deze zee vol leven?

Op [deze webpagina](#) van WWF vind je een overzicht van de beschermingsmaatregelen voor de Noordzee.

Herbekijk deze fragmenten over de wisselwerking tussen mens en natuur.

- [Dit fragment](#) over de geluidsoverlast van de bouw van een windmolenpark.
- [Dit fragment](#) over plastic in de Noordzee.
- [Dit fragment](#) over het herstel van de zalmtekort.
- [Dit fragment](#) over het herstel van de oesterriffen.

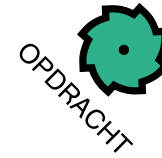

GESPREK

Vragen voor de leerlingen:

- # Wat doen de ingenieurs om het geluid van de bouw van windmolens te dempen voor de dwergvinnissen en bultruggen?
antwoord: een bellenscherm onder water, tijdelijke kussens rond de palen
- # Hoe wordt er geprobeerd de visvangst weer duurzamer te maken?
antwoord: minder vissen voor veevoeder, minder brandstof gebruiken, stoppen wanneer er genoeg is, niet overbevissen ...
- # Wanneer mag er volgens jou wel of niet gevestigd worden? Waarom?
- # Mogen we volgens jou de zee gebruiken als recreatie? Om op te surfen, in te zwemmen, er op te varen met cruiseschepen? Waarom wel/niet?
- # Wat betekent volgens jou de uitspraak 'Soms mag je de natuur een handje helpen'? Ze komt voor bij de papegaaiduikers en de zalm. Klopt het altijd? Helpt de mens de natuur? Wanneer wel/niet?
- # Wat zouden we nog kunnen doen om windmolenparken minder schadelijk te maken?

- 🕒 Op [dit Pinterestbord](#) vind je alvast wat inspiratie voor mooie windmolenparken.

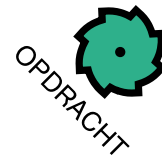
Debat: mens en natuur

Laat je leerlingen een debat voeren over dit onderwerp.

Enkele voorbeeldvragen:

- ⚙️ Kunnen mens en natuur samen bestaan?
- ⚙️ Zou de mens als deel van de natuur moeten leven? Hoe zie je dit?
- ⚙️ Of moet de natuur zich juist meer naar mensen schikken? Wat zouden de consequenties kunnen zijn?

Je vindt meer informatie over het organiseren van een debat in de klas in het document '[verzameling van werkvormen](#)'.

Het parlement van de zee

Draai het eens op zijn kop: hoe zou de Noordzee bestuurd worden als niet de mens de baas was, maar de reuzenhaaien, of de papegaaiduikers, of de golven? Hoe zou de zee er dan uitzien?

Voor deze denkoefening kan je gebruik maken van de werkvorm 'het parlement van de dingen:'

- ⚙️ Schrijf een basisvraag op het bord, bijvoorbeeld: 'Wat moet er veranderen in de Noordzee?'
- ⚙️ Bepaal wie er in het parlement zal discussiëren. Welke (natuur)groepen moeten zeker daarbij aanwezig zijn?
- ⚙️ De leerlingen kiezen uit de vorige ophijsting elk een groep die ze gaan vertegenwoordigen.
- ⚙️ Zet stoelen in een kring en open het parlement.

Op de site van [de Ambassade van de Noordzee](#) kan je een volledige uitwerking van deze werkvorm nalezen.

Meer weten over overbevissing? Kijk op de website van het [Vlaams Agentschap voor Landbouw & Visserij](#) voor meer informatie over de regels rond overbevissing en/of plan een bezoek aan [Sea Life Blankenberge](#).

Ecosystemen & biodiversiteit

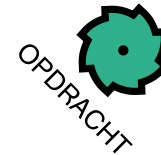

Een ecosysteem is een leefgebied waar planten, dieren en de omgeving goed samenwerken en elkaar nodig hebben. De Noordzee is één groot ecosysteem waar vissen, zeehonden, plankton en zeewier allemaal een rol spelen.

 [Herbekijk dit fragment en dit fragment.](#) [Bekijk ook deze video en deze video over ecosystemen.](#)

Biodiversiteit betekent dat er veel verschillende soorten dieren, planten en kleine beestjes in de natuur zijn. In de Noordzee is veel biodiversiteit nodig om het leven in balans te houden, zoals roofvissen die kleine visjes opeten, en schelpen die het water schoonmaken.

 [Bekijk deze reportage van Karrewiet over wereldwijde bescherming van biodiversiteit.](#)

Podcast biodiversiteit in zee

Leerlingen maken een eigen mini-podcast waarin ze vertellen ontdekken hoe een dier of plant is aangepast aan zijn leven in de Noordzee.

- ⚙ Kies een dier of organisme dat leeft in of rond de Noordzee: grijze zeehond, haring, schol, bruinvis, strandkrab, zeester, zeewier, papegaaiduiker, plankton, reuzenhaai,...
- ⚙ Zoek de antwoorden op deze vragen:
  - ⦿ Wat voor diersoort is het?
  - ⦿ Waar leeft het in de Noordzee? (aan de kust, in open water, op de bodem,...)
  - ⦿ Wat eet het?
  - ⦿ Wie zijn zijn vijanden?
  - ⦿ Hoe beschermt het zich? (schutkleur, vacht, scherpe tanden,...)
  - ⦿ Wat is er bijzonder aan dit dier of organisme? (gebit, vinnen, ogen, kleur, huid, gedrag,...)
  - ⦿ Waarom past het zo goed in zijn ecosysteem?
- ⚙ Neem de podcast op met een tablet. Zorg voor een duidelijke stem en eventueel geluiden van golven, dieren, enzovoort.
- ⚙ Spreek alles in alsof je een presentator in een studio bent, een reporter op avontuur, of het dier zélf: alles kan.
- ⚙ Help je leerlingen om hun podcast eventueel extra te monteren met [Canva](#) (web - gratis) of de app GarageBand ([iOS](#) en [Android](#) - gratis)
- ⚙ Alternatief, zonder opnames: maak een live radiouitzending in de klas: "Welkom bij Radio Noordzee – de stem van de zee!"

In de film zien we regelmatig hoe het ene dier of organisme het voedsel vormt voor een ander dier. Zo worden planten gegeten door planteneters, die weer worden opgegeten door roofdieren - zo gaat de energie steeds door naar het volgende dier.

- ▶ [Bekijk deze video over de voedselketen in de Waddenzee, en dit quitige liedje over de voedselketen in onze tuin.](#)

Voedselketen tekenen

Je leerlingen gaan een strip of poster tekenen met daarop een mogelijke voedselketen uit de Noordzee. Ze mogen zelf kiezen van welk dier ze vertrekken: plankton, garnaal, haring, platvis, zeehond, papegaaiduiker, mens... Start eventueel van de sjablonen op [deze website](#).

- ⊗ Met pijlen geven ze aan wie wie opeet, ze gaan van het eten naar de eter. Zet de naam bij elk dier en teken ze zo leuk of echt mogelijk!
- ⊗ Extra voor snelle leerlingen: laat ze een voedselweb tekenen, waarin sommige dieren meerdere pijlen hebben (bijv. haring wordt gegeten door zeehond én bruinvis).
- ⊗ Meer tijd? Laat je leerlingen een digitale versie maken op bijvoorbeeld [Canva](#) (web - gratis).

- ▶ [In deze video leggen oudere leerlingen aan jongere leerlingen uit hoe ze een voedselketen of voedselweb maken.](#)

Blub blub onderwaterfilmen

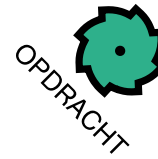
Peter van Rodijnen is een ervaren onderwatercameraman en kent dan ook alle technieken om ons als kijker mee te slepen in de onderwaterwereld. Hij kiest voor combinaties van close-ups van piepkleine diersoorten, tot vergezichten over landschappen en vogelperspectief op de haaien bijvoorbeeld. Filmen in de natuur vraagt veel geduld en respect voor de dieren. Peter ging wel 600 keer duiken op 6 jaar tijd, om al het beeldmateriaal te verzamelen.

 [Bespreek dit fragment](#), [dit fragment](#), [dit fragment](#) en [dit fragment](#).

Vragen voor de leerlingen:

- # Ziet de camera van Peter er speciaal uit? Op welke manier?
Hij gebruikt een speciale onderwatercamera. Amateurduikers gebruiken soms ook een gewone camera met een zogenaamd 'onderwaterhuis', maar dat kost bijna evenveel als de camera zelf.
- # Zou jij ook eens onder water willen filmen? Waarom wel/niet?
- # Wat is volgens jou het lastigst aan filmen onder water?
- # Vond je het een meerwaarde dat Peter zelf vaak in beeld kwam in de documentaire? Vond je het fijn om te zien hoe hij het aanpakte? Waarom wel/niet?
- # Als je zelf een documentaire zou maken, zou je dan ook tonen hóe je die maakte? Waarom wel/niet?

Een kleine natuurdocumentaire

Je leerlingen maken in groepjes een eigen natuurdocumentaire. Ofwel schrijven ze op voorhand een scenario met een voice-over, en filmen ze een 'fake' documentaire met speelgoedieren. Een andere optie is om eerst op de speelplaats dieren te gaan filmen, zoals vogels, insecten of zelfs kleine zoogdieren, en achteraf het beeldmateriaal zo te monteren dat er een soort verhaal ontstaat.

- ⊗ Help de leerlingen met het schrijven van een eenvoudig script of een verhaallijn. Dit kan een verhaal zijn over een dag in het leven van een mier, of een avontuur in een boom.
- ⊗ Als ze speelgoedieren gebruiken, kunnen ze scènes opbouwen met kartonnen bomen, gras, of water gemaakt van blauwe stof of papier.
- ⊗ Als ze echte dieren filmen, moeten ze stil en geduldig zijn om goede opnames te maken, en misschien zelfs een schuilhut bouwen.
- ⊗ Probeer in alle gevallen regelmatig van perspectief te veranderen: filmen van vlakbij, van bovenaf, van op een hele grote afstand, van onderen, enzovoort.
- ⊗ Voeg geluidseffecten toe, zoals vogelgeluiden, insectengeluiden, of zelfs een regenwoudgeluid voor meer sfeer.
- ⊗ Ze kunnen hun beeldmateriaal monteren met een montage-app zoals VLLO ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) of een programma zoals Kinemaster ([iOS](#) & [Android](#) - gratis).

Een 'echte' onderwaterfilm

Op school heb je natuurlijk niet het nodige materiaal om onder water te filmen. Maar er zijn wel wat trукjes om een filmpje er toe doen uitzien alsof het onder water is opgenomen. Je leerlingen proberen de technieken uit in kleine groepjes.

- ⊗ Blauw licht of filter: plak blauw of groen plastic (zoals een mapje of folie) voor de camera of lamp.
- ⊗ Film met zacht licht om het een mysterieuze, onderwater-sfeer te geven.
- ⊗ Laat dingen langzaam bewegen (zoals papier-zeegras of vissen aan touwtjes) om stroming na te doen.
- ⊗ Beweeg de camera zelf ook langzaam, alsof je zweeft.
- ⊗ Teken een achtergrond of bouw een mini-onderwaterwereld in een schoenendoos.
- ⊗ Voeg 'blub'-geluiden toe of echte geluiden van waterdieren, gratis te downloaden van [Pixabay](#) (web - gratis).

Honderden uren beeld

Het verhaal van een documentaire wordt gemaakt in de montage. Nadat de regisseur uren en uren beeldmateriaal heeft verzameld, plakt hij ze op zo'n manier aan elkaar, dat zijn film een logisch verhaal vertelt.

 [Bekijk dit fragment opnieuw.](#)

Vragen voor de leerlingen:

- # Deze scène, over meeuwen die jagen op jonge papegaaiduikers, is opgebouwd uit verschillende shots. De montage maakt het spannend. Heb je dat opgemerkt?
- # Hoe ging dat in zijn werk? Hoeveel keer wisselt de regisseur van beeld (hoe vaak 'knip't hij)?
antwoord: 20 keer
- # Hoe zou de scène eruitzien met langere shots (en minder knippen)? Wat heeft jouw voorkeur?

Een week in één minuut

Je leerlingen plakken losse videobeelden aan elkaar tot één vloeiend filmpje. Ze leren hoe je met beeld en timing een verhaal kunt vertellen dat anders voelt dan de echte tijd.

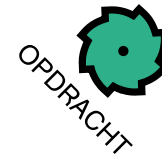
- ⊗ Maak in duo's een week lang elke dag een of twee korte filmpjes (max 10 seconden) van iets wat je doet: opstaan, fietsen, in de klas, lunchen, buiten spelen, enzovoort
- ⊗ Bewerk aan het einde van de week die filmpjes tot een filmpje van precies 1 minuut. Monteer ze zo dat het lijkt alsof alles op één dag gebeurde.
- ⊗ Ze kunnen hun beeldmateriaal monteren met een montage-app zoals VLLO ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) of een programma zoals Kinemaster ([iOS](#) & [Android](#) - gratis).

Magische soundtrack

Muziek is belangrijk om sfeer en emotie te brengen in een film, en dat geldt zeker voor natuurdocumentaires. Componist en pianist Sven Figee maakte de muziek voor *De Wilde Noordzee* helemaal op maat, en het is een cruciaal onderdeel van de film en het effect dat die heeft op de kijker.

- ▶ Herinner je de opening van de film, waarin de onderwaterwezens wel magisch lijken, mede dankzij de (veranderingen in de) muziek. Bekijk [deze video](#), waarin Sven Figee live muziek speelt bij *De Wilde Noordzee*.

Muziek in films

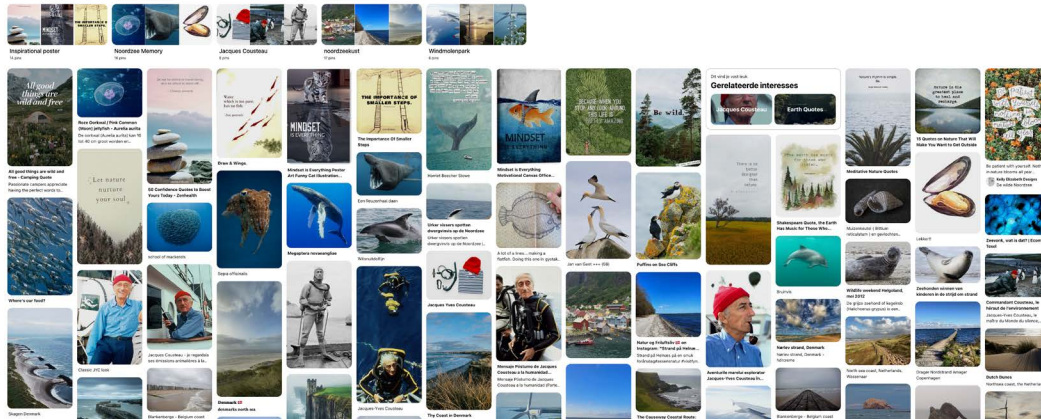
Onderzoek met je klas welke invloed muziek heeft op een filmfragment. Toon [een fragment](#) uit de film opnieuw, maar zonder het geluid.

- ⊗ Verdeel je leerlingen in groepjes van vier. Geef hen per groepje een stemming (angstig, boos, zenuwachtig, opgewekt ...) en vraag hen om online op zoek te gaan naar muziek die de sfeer van de scène verandert in die stemming.
- ⊗ Toon de scène opnieuw en speel de muziek af die de groepjes hebben gekozen. Kunnen de andere groepjes raden welk gevoel ze moesten uitlokken?

Pinterest

Laat je ook inspireren door het visuele [Pinterest-prikbord](#) van *De Wilde Noordzee*. Je vindt er de filmposter, en inspiratie bij de opdrachten over de locatie van de Noordzee, het memoryspel en de inspirational poster met quotes van Jacques Cousteau.

Bibliografie

Ambassade van de Noordzee, geraadpleegd op 25 april 2025, van ambassadevandenoordzee.nl

Ecomare (z.d.), *Noordzee*, geraadpleegd op 25 april 2025, van ecomare.nl/verdiep/leesvoer/noordzee

Pauline Kleijer, *'De wilde Noordzee' is een prachtige ode aan het onderwaterleven in het noordwesten van Europa*, de Volkskrant, geraadpleegd op 25 april 2025, van volkskrant.nl/films/de-wilde-noordzee-is-een-prachtige-ode-aan-het-onderwaterleven

Sam De Wilde, *'De wilde Noordzee' heeft alles wat je van een onderwaterfilm kunt verwachten, maar gaat iets te veel de idolen achterna*, De Standaard, geraadpleegd op 25 april 2025, van standaard.be/media-en-cultuur/de-wilde-noordzee-heeft-alles-wat-je-van-een-onderwaterfilm-kunt-verwachten-maar-gaat-iets-te-veel-de-idolen-achterna/51162347

Wikikids (z.d.), *Territoriale wateren*, geraadpleegd op 25 april 2025, van wikikids.nl/Territoriale_wateren

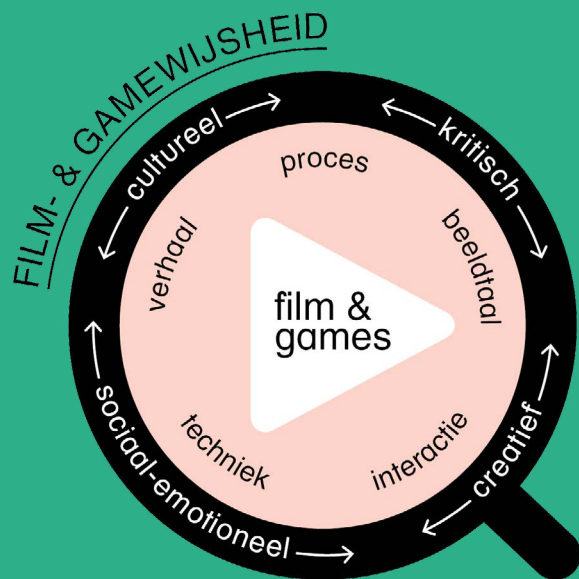
Wikipedia (z.d.), *Jacques-Yves Cousteau*, geraadpleegd op 25 april 2025, van nl.wikipedia.org/wiki/Jacques-Yves_Cousteau

Wikipedia (z.d.), *Noordzee*, geraadpleegd op 25 april 2025, van nl.wikipedia.org/wiki/Noordzee

WWF (z.d.), *Bijzondere natuur onder water*, geraadpleegd op 25 april 2025, van wwf.nl/wat-we-doen/waar-zijn-we-actief/nederland/noordzee

Film- en gamewijsheid: het JEF model

J'E.F zet film en games in om de kritische, culturele, creatieve en sociaal-emotionele competenties van kinderen en jongeren aan te wakkeren. Deze competenties zijn belangrijk, zeker in onze gemediatiseerde en beeldgerichte samenleving. Onze visie hierop bundelden we in ons [model film- en gamewijsheid](#).

We ontwikkelden een eigen [methodiek](#) die zich focust op het leerproces en vertrekt vanuit de authentieke leeromgeving van de deelnemer en maker. De actieve betrokkenheid van de deelnemers en het plezier tijdens dit proces zijn voor ons cruciaal.

Op zoek naar inspiratie?

Algemene werkvormen rond film

Deze [verzameling van werkvormen](#) helpt je om film te bespreken in de klas. De verschillende opdrachten kunnen aangepast worden op maat van jouw leerlingen.

Zelf films maken

J'E.F inspireert en stimuleert kinderen en jongeren die zelf films willen maken en experimenteren met audiovisuele media. Op [onze website](#) vind je allerlei handige tutorials, websites en apps om met film aan de slag te gaan.

Facebookgroep voor leerkrachten

Zit je met een filmwijze vraag? Stel ze in onze [Facebookgroep van 'Film met de klas'](#). Onze community helpt je verder. Of heb je zelf een tip? We kijken er alvast naar uit.

Vorming of nascholing rond film

In onze vormingen delen we graag onze jarenlange expertise. Op een actieve manier leggen we onze inzichten voor aan leerkrachten en begeleiders. Je vindt ons aanbod op [onze website](#).

Les in beeld

Verder werken rond een thema? [Les in beeld](#) is een handig platform vol inhoudelijke werkvormen en thematische kortfilms voor in de klas.